

Kristálygömb

A minap meséket termő Tündéerkertünkben sétálgatva furcsa, gömb alakú tárgyra bukkantunk egy bokor tövében. Nini, ez meg a Vojtina múltba néző varázsszköze! Magunkhoz vettük, kifényesítettük, s máris kavargogni kezdtek benne a képek: egy kazak vitéz, Kendzsebáj menyegzőjét idézték fel időben és térben messze: távol 2009 őszétől, aztán távol Magyarországtól...

KENDZSEBÁJ MENYEGZŐJE

„Hajdan, hajdan, hajdanán, hajdani idők bajnalán” – ezekkel a sorokkal kezdte énekét hat vojtinás bábos (Megyeri Béla, Reschofsky György, Papp Melinda, Rápolti Mónika, Sörös Róza, Gellért Éva) meg egy vendéjátékos-rendező (Rumi László) épp 10 évvel ezelőtt, 1999 novemberében. A ma már csak emlékeinkben létező Kölcsey Művelődési Központ bábszínháztermében ekkor mutattuk be a debreceni közönségnek a *Kendzsebáj menyegzője* című csodaszép előadásunkat.

Rumi László és Bodor Judit egy jurtakarika alá, hófehér vásznak

ölelésébe álmodta a kazak népmese alapján Buda Ferenc által költött színpadi változatot. Szokolay Dongó Balázs pusztát járó őseink muzsikáját idézte meg hozzá, mi, játékosok pedig nagy szeretettel és alázattal adtuk testünket-lelkünket a mese szereplőinek életre keltéséhez.

A történet szerint egy öreg embernek három fia van, s mikor elérkezik halálának órája, csak annyit kér tőlük, hogy éjjelente őrizzék a sírját. A két idősebb fiú kineveti az apa végakarát, csupán a legkisebb, Kendzsebáj megy ki a sírhoz. Apja szelleme ezért egy varázserejű lovat, egy sasmadarat és egy terítőt ajándékoz neki, amiket bármikor segítségül hívhat, ha bajba jutna. Időközben uralkodójuk, a kán versenyt hirdet leánya kezéért, s az idősebb testvérek el is indulnak szerencsét próbálni, otthon hagyva öcsüket. Kendzsebáj azonban a ló segítségével megszerzi a kán leányának gyűrűjét, ezzel elnyeri kezét is. Igaz, rongyos ruhában megy leendő asszonyáért a palotába, senki nem tudja,

ki ő, de a kánnak állnia kell a szavát: megkapja hát a szépséges Altináj kezét, ám hozomány nélkül. Az ifjú vitéz aztán boldogan él Altinájjal hajlékában, míg testvéreitől meg nem tudja, hogy beteg a kán. Varázslatos ajándékai segítségével Kendzsebáj aranyludat és gyógyító forrásvizet szerez, amit testvérei a kisujjukkal fizetve megvásárolnak tőle, de a kánt meg nem gyógyítja semmi. Semmi, csak az, amikor az ismeretlen vitézhez, Kendzsebájhoz elutazva megpillantja leányát és újszülött unokáját. Ekkor gyógyul meg sebzett szíve a kánnak: átadja palotáját és rangját vejének, ő pedig boldogan éli tovább életét újra megtalált szerettei mellett...

Ezt az előadást a „segítő véletlenek” is szárnyaik alá vették már születésekor (a szakkifejezés a rendezőnkől, Rumi Lászlótól ered), és nagy-nagy szeretettel fogadták a nézők is, legyen szó debreceni bérleteseinkről vagy a magyarországi bábosokról az évente megrendezett rangos kecskeméti Magyarországi Bábszínházak Találkozásán. Díjakkal ismerték el az előadás képi világának szépségét, harmóniá-

ját. Külföldön, Szabadkán és Besztercebányán is megmutathattuk egy-egy nemzetközi bábfesztiválon ezt az előadást, és szerettük. Szerettük...

Épp ezért amikor új házba költöztünk, a Kálvin tér 13. alatt lévő saját bábszínházépületünkbe, akkor ismét színpadra kívántuk Kendzsebáj történetét. Ekkor Rumi László már csak rendezőként egyengette féltő gonddal kazak hőseink sorsát, a színpadon pedig Szabó Balázs és Petó István vette át feladatait, míg Gellért Éva és Rápolti Mónika helyére Nagy Viktória Éva és Tóth Krisztina álltak. Az új felállásban is jó érzés volt játszani, és a visszajelzések alapján vendégnek lenni is *Kendzsebáj menyegzőjé*-n...

A kristálygömb néhány pillanatra elhomályosul, majd a gomolygásból egy langyos tavaszi reggel tűnik elő 2009-ből, amikor Asbóth Anikó igazgatónő közli a Vojtina társulataival, hogy a színházunkról készített dvd-ismertetőt megtekintvén a világ legnagyobb bábos fesztiváljának szervezői Franciaországban,

Charleville-Mezières-ben úgy gondolták, szívesen látnák a *Kendzsebáj menyegzőjé*-t a fesztivál verseny-programjában.

Aztán próbák évad végéig.

A 2009/2010-es évad elején kapunyitó nap, egy másik bemutató, majd próbák és nyilvános főpróba. Végül új szereplőkkel (Nagy Mónika, Hell Krisztina, Hajdú Péter, Balogh András, Fekete Dávid, Szabó Tibor – az ősbemutató szereplői közül a Megyeri-Reschofsky-Papp-trió maradt csupán) 2009. szeptember 20-án útra keltünk Franciahon felé.

Két, mikrobuszban töltött nap után (egy estét oda-vissza a németországi Nürnbergben időztünk) érkezünk meg ragyogó napsütésben Charleville-be. Bábokkal és bábosokkal volt tele az egész város: a villanyoszlopokon a világ minden tájáról érkező bábjátékosok által felragasztott plakátok virítottak, az üzletek kirakatából bábok mosolyogtak a járókelőkre. A derék franciák

leplezetlen kíváncsisággal bámulták most éppen fesztivál-étkezde matricával ellátott törzshelyeik asztalai mellől a városba érkező idegeneket. Beszélgetés a helyiekkel kizárólag franciául, gyakorlatilag a fesztivál résztvevőinek 80 százaléka francia, így velük is – ez alól csak pár kivétel akadt néhány angolul vagy spanyolul beszélő európai és dél-amerikai vendég személyében.

A Place Ducale-on, a város főterén képek, színek, hangok, szagok intenzív keveréke fogadott bennünket. Bábokat, ruhaneműt, játékokat, ételt-italt árusító bódék tömkelege, két méterenként egy bábos, zsonglőr, mozdulatművész vagy utcazenész mutatta magamagát és művészetét, azt se tudtuk, merre nézzünk. A fesztivál – amit 1961-ben rendeztek meg először, és azóta háromévente újra és

újra – versenyprogramjai színházter-
mekben, kultúrházakban, közösségi
terekben zajlanak, de bárki felléphet
a város utcáin, terein versenyen kí-
vül. Így eshet meg az, hogy a fesztivál
9 napja alatt közel 1000 előadást lát-
hatnak a nézők.

Mi két napig csavaroghattunk
Charleville-Mezières-ben előadáso-
kat nézve, a Meuse folyó partján sé-
tálgatva, a Rimbaud Múzeumba be-
térve, míg a 3. ott töltött napunkon a
Salle Mozartban eljátszhattuk kazak
mesénket két alkalommal a szak-
mai közönség előtt. Megható, szép
pillanatokat éltünk meg a nézőkkel
együtt, akik egy kivetítőn olvashat-
ták az előadás szövegét angolul és

franciául (a kivetítésért és a tolmá-
csolásért hála Dóka Alíznak, a Vojtina
Bábszínház kulturális szervezőjének,
aki velünk tartott a fesztiválra), de
érezhetően megérintette őket a játék.
Olyannyira, hogy elismerésként több
fesztiválmeghívást is kaptunk ott a
helyszínen, többek között a spanyol-
országi Tolosából és Segoviából.

Újabb két, előadásnézéssel töltött
nap következett, majd elindultunk
hazafelé, hogy 2 nap utazás után
(a buszban a majmos embert, a
guruló, mezítlábas zongoristát, a
belga gólyalábasokat meg a brazil
kukucsaszínházásokat emlegetve)
végre itthon hajtsuk álomra fejün-
ket.

Kendzsebáj története korántsem ért
véget Franciaországban: szeptem-
ber 29-től Debrecenben láthatják a
nézők a kazak mesét, és reméljük,
jövőre Spanyolországba utazunk me-
nyegzőt ülni!

Papp Melinda